

SEÐLABANKI ÍSLANDS

Peningamál 2022 | 1

Almenn kynning

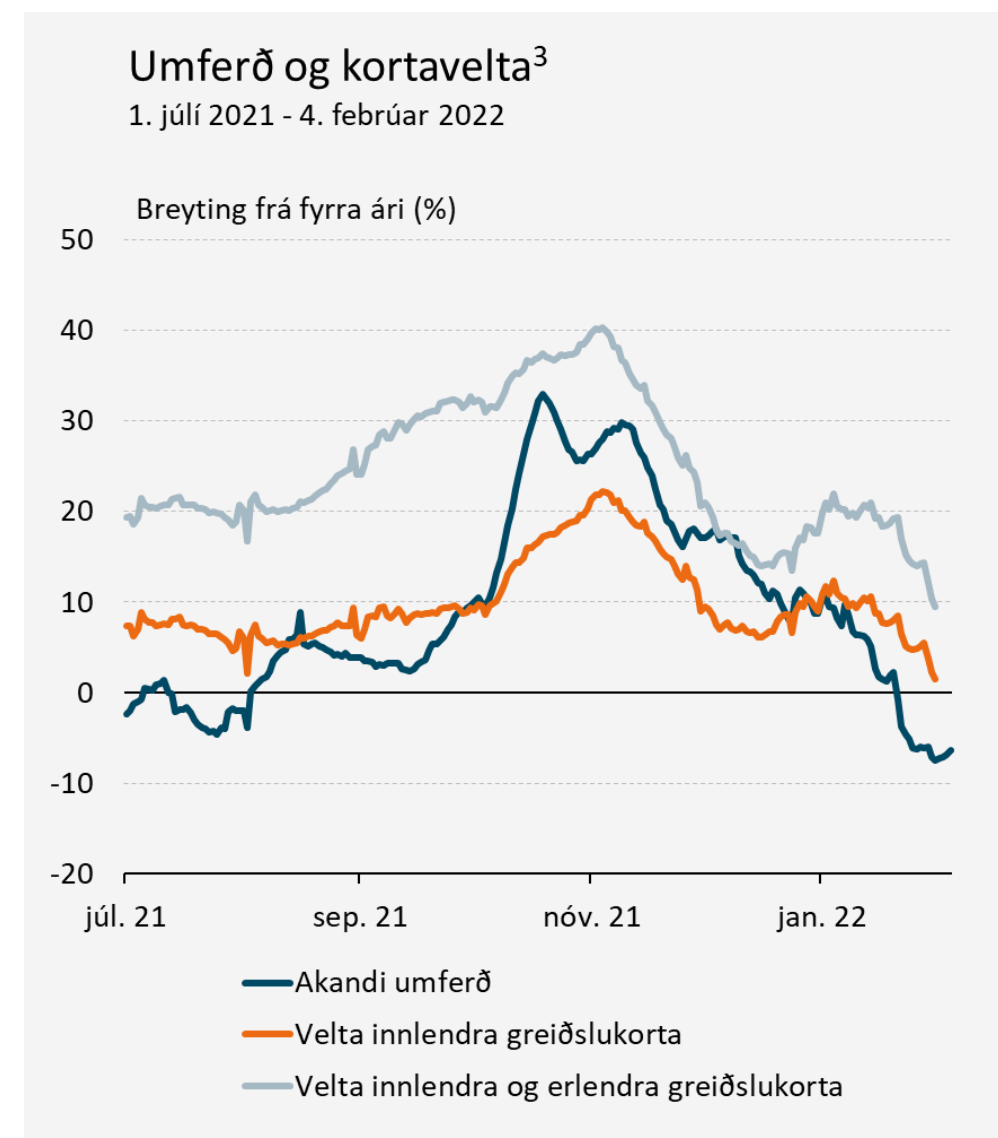
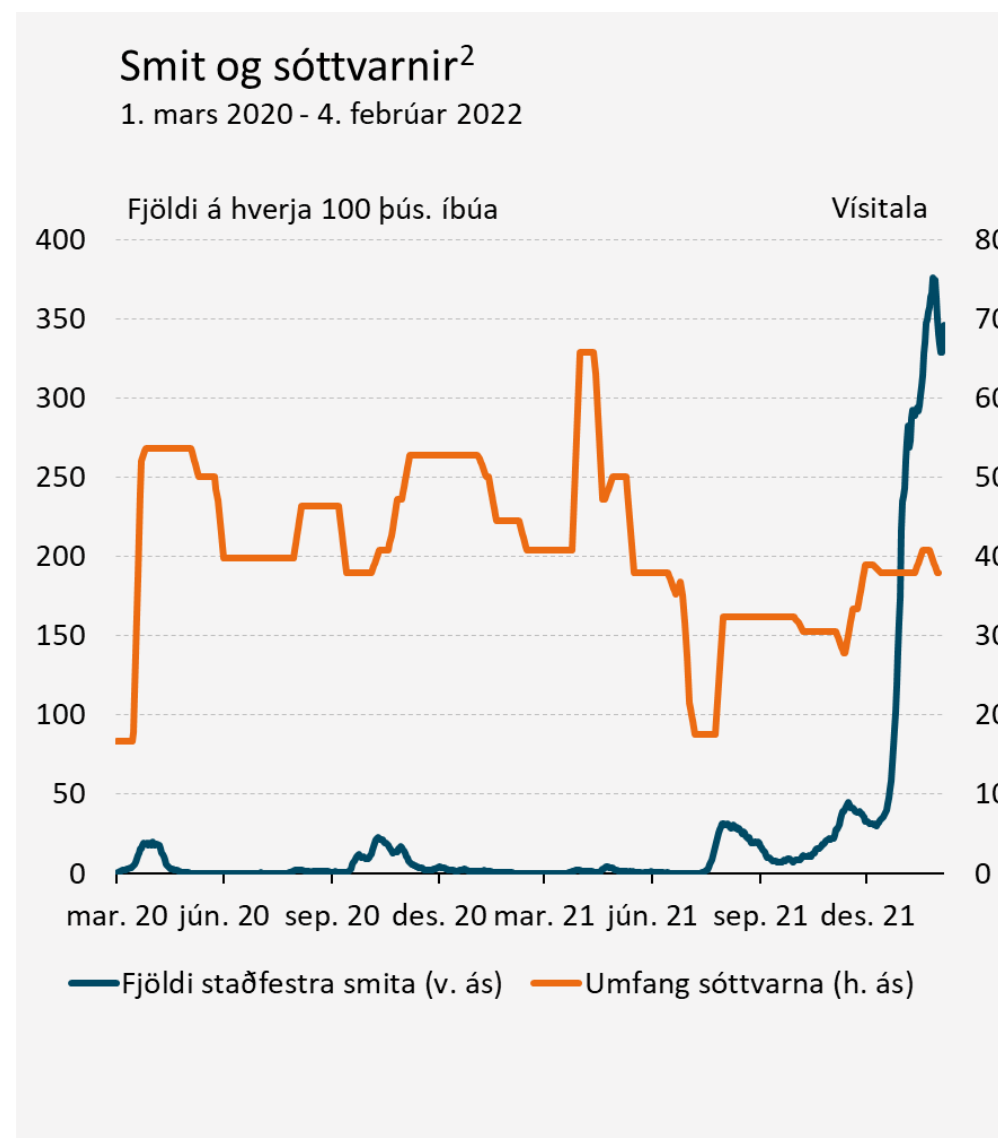
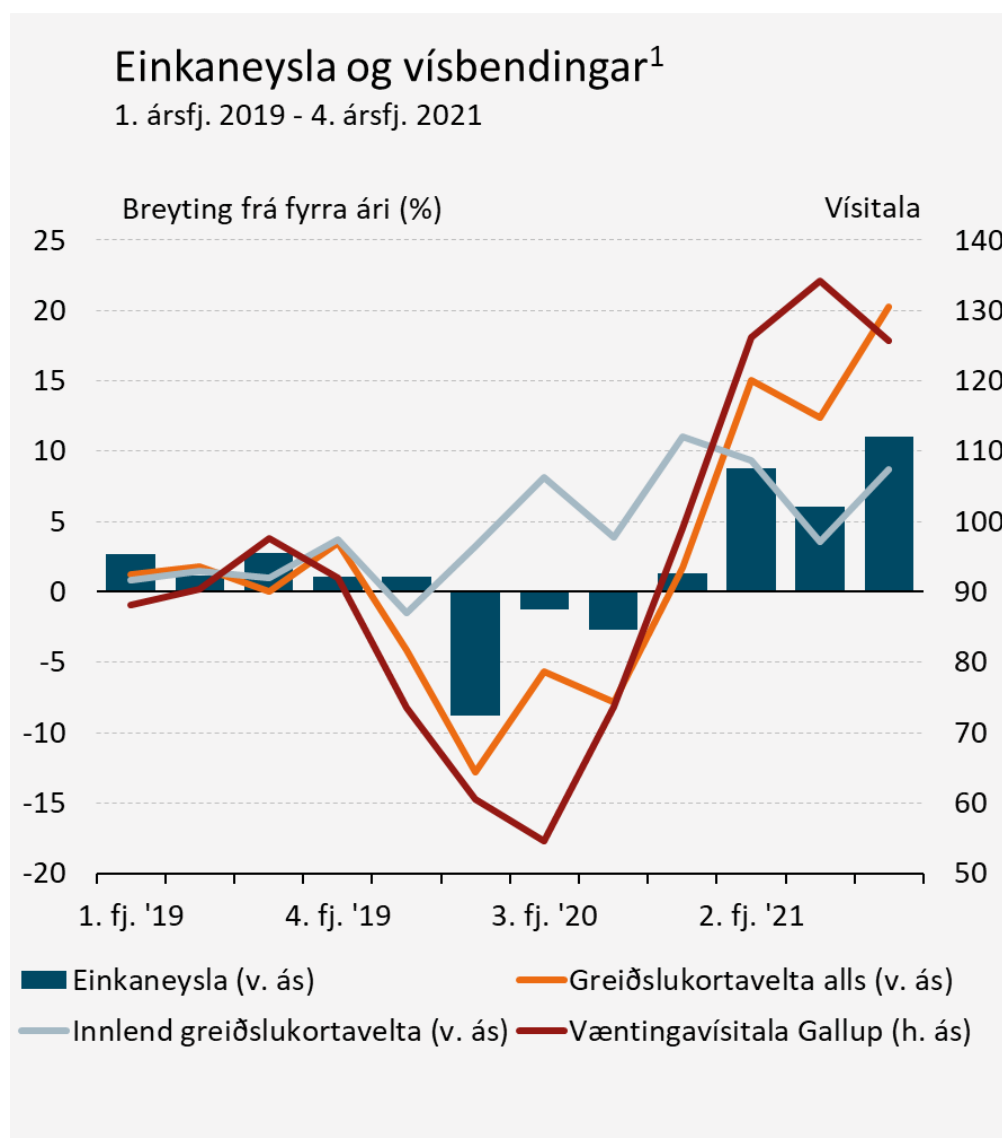
Þórarinn G. Pétursson
Aðalhogfræðingur Seðlabanka Íslands

Innlent raunhagkerfi

Mikill kraftur umsvifa á Q4 en gáfu eftir undir lok árs

- 6% hagvöxtur mældist á Q3 í fyrra og vísbendingar eru um að hann aukist enn frekar á Q4 og farið yfir 7%
- Kortavelta jókst mikið og einkaneysla er talin hafa vaxið um 11% – innflutningur á fjárfestinarvöru var einnig kröftugur ...
- ... en smitum fjölgaði er leið á Q4 og svo virðist sem umsvif hafi gefið eftir er leið á fjórðunginn og inn á Q1 í ár

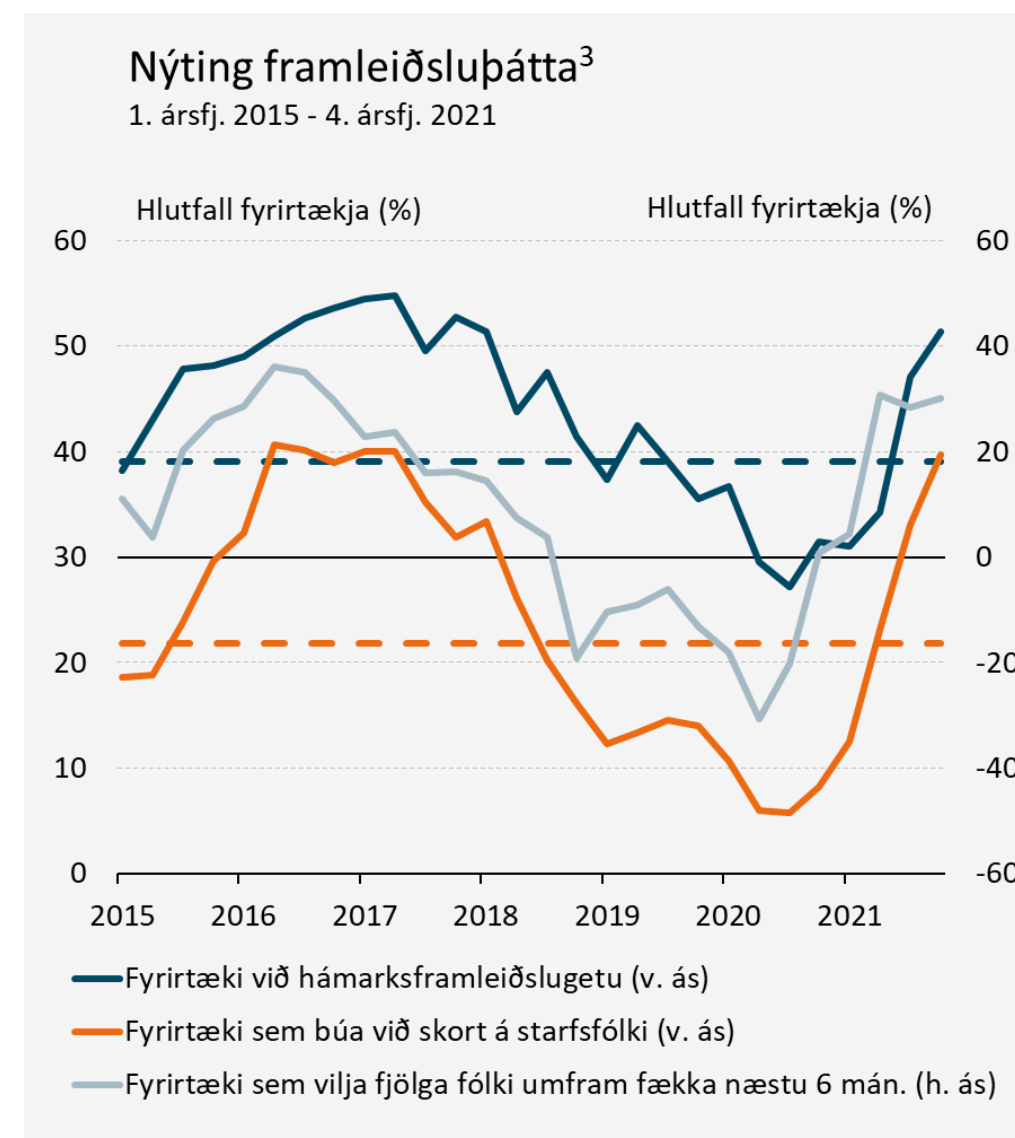
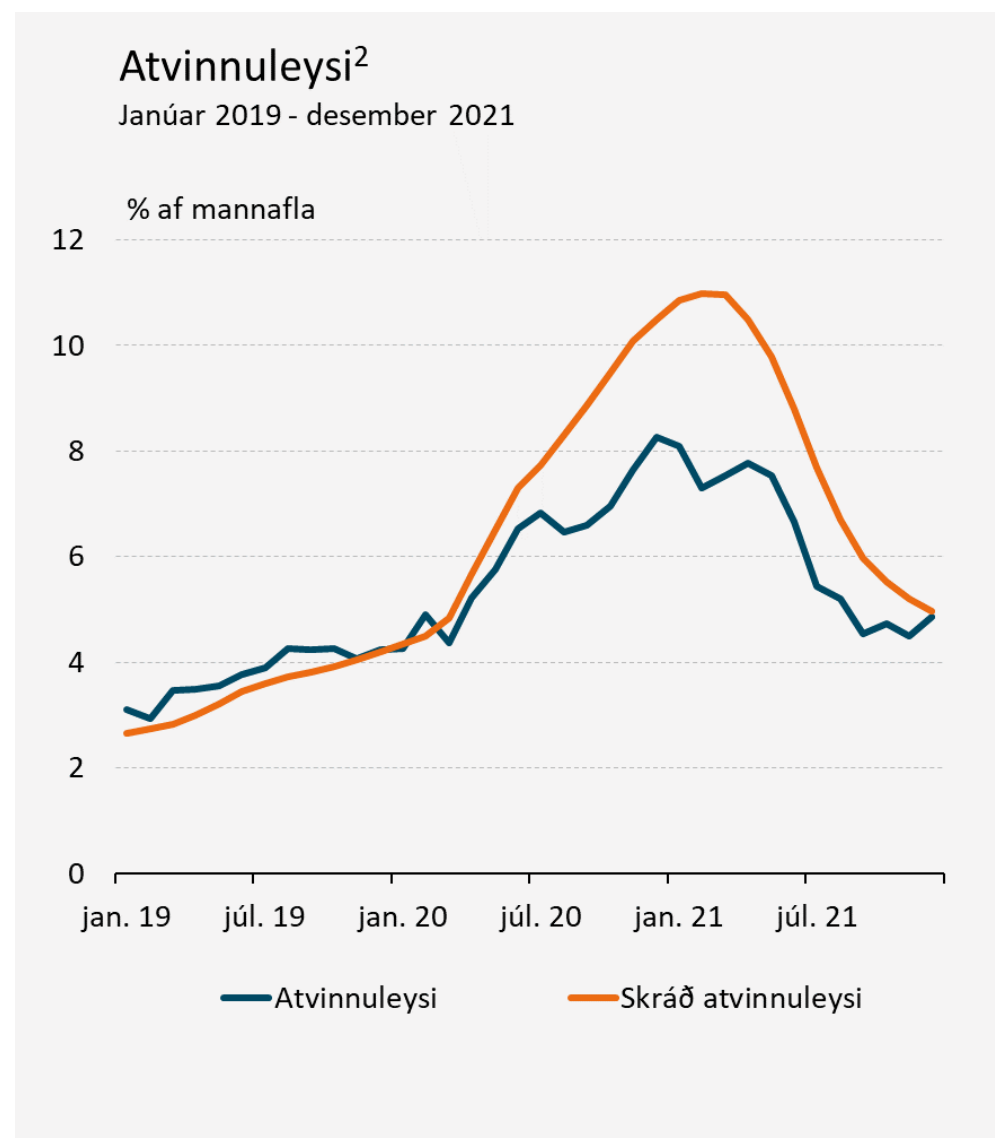
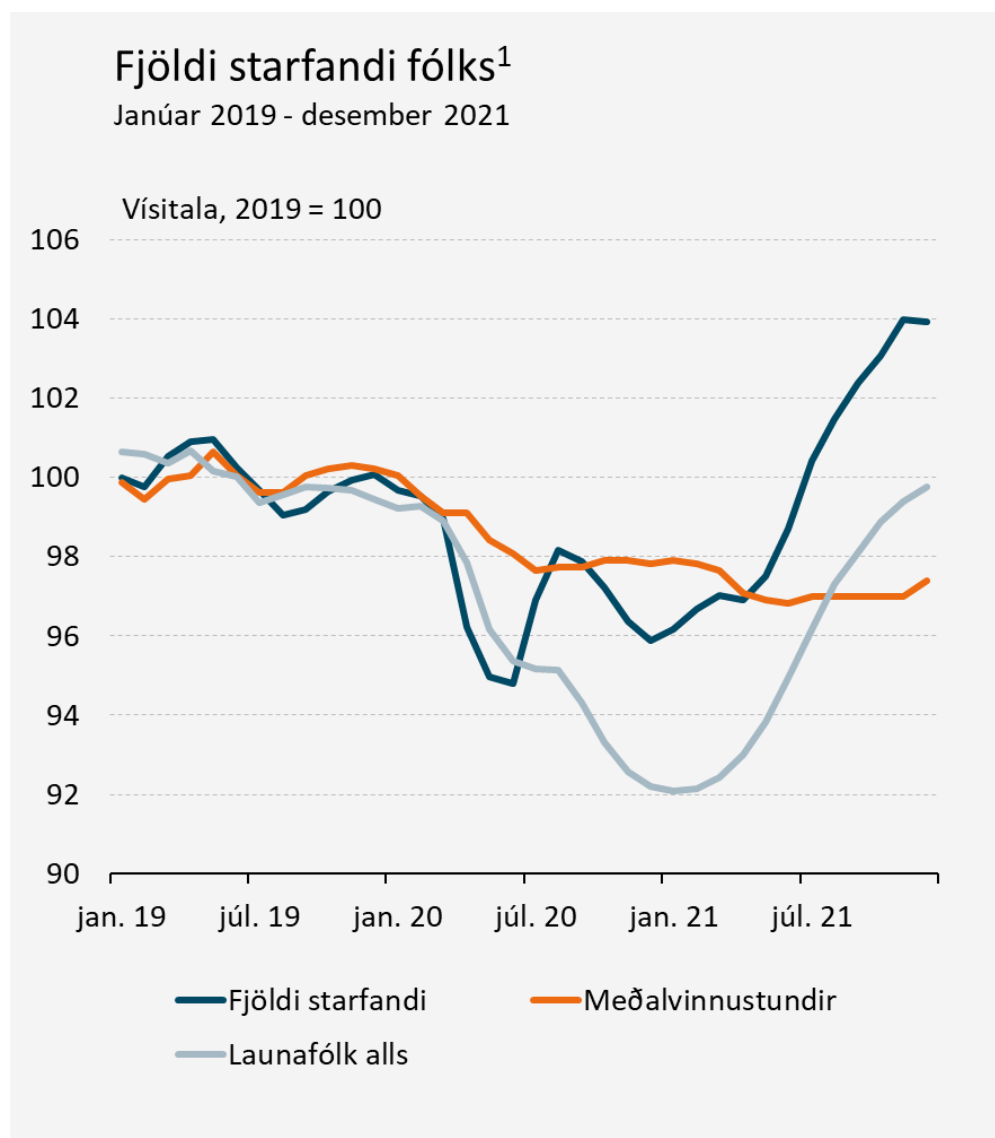

1. Væntingavísitala Gallup er árstíðarleiðrétt. Grunnspá Seðlabankans 4. ársfj. 2021 fyrir einkaneyslu. 2. Fjöldi staðfesta smita er sjö daga hreyfanlegt meðaltal. Umfang sóttvarna vegur saman ýmsa mælikvarða á hversu hart stjórnvöld ganga fram við að draga úr útbreiðslu COVID-19. 3. Akandi umferð er dagleg umferð um Hafnarfjarðarveg sunnan Kópavogslækjar, Reykjanesbraut við Dalveg í Kópavogi og Vesturlandsveg ofan Ártúnsbrekku (14 daga hreyfanlegt meðaltal). Greiðslukortatölur eru samtala debet- og kreditkorta útgefinna af innlendum og erlendum aðilum (28 daga hreyfanlegt meðaltal).

Heimildir: Covid.is, Gallup, Hagstofa Íslands, Oxford COVID-19 Government Response Tracker, Vegagerðin, Seðlabanki Íslands.

Töpuð störf í kjölfar farsóttar að fullu endurheimt

- Mikil fjölgun starfa á Q4 og meðaltali 2019 hefur verið náð að nýju – hvort sem litið er til VMK eða staðgreiðslugagna
- Atvinnuleysi um 5% (bæði skv. VMK og VMST) og horfur á að hjaðni áfram og verði um 4% í lok spátímans
- Æ fleiri fyrirtæki skortir starfsfólk og segjast starfa við full afköst – talið að slakinn sem myndaðist í kjölfar farsóttar sé horfinn

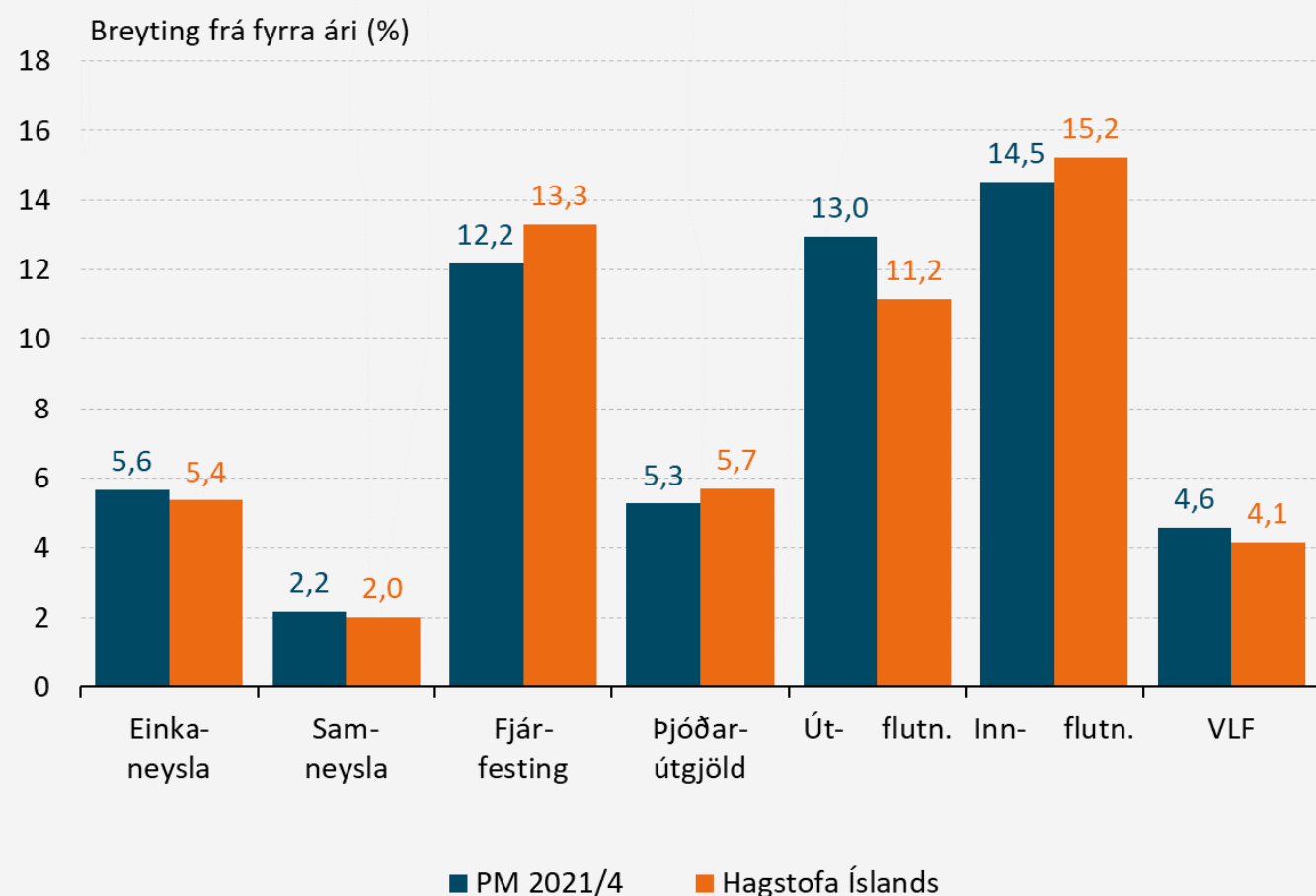

1. Launafólk samkvæmt tölum úr staðgreiðsluskrá Skattsins en önnur gögn úr vinnumarkaðskönnun Hagstofu Íslands. Fólk á aldrinum 16-74 ára. Þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal árstíðarleiðréttra talna. 2. Þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal árstíðarleiðréttra talna. 3. Árstíðarleiðréttar tölur úr könnun Gallup meðal 400 stærstu fyrirtækja landsins. Brotalínur sýna meðaltal frá árinu 2006.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands.

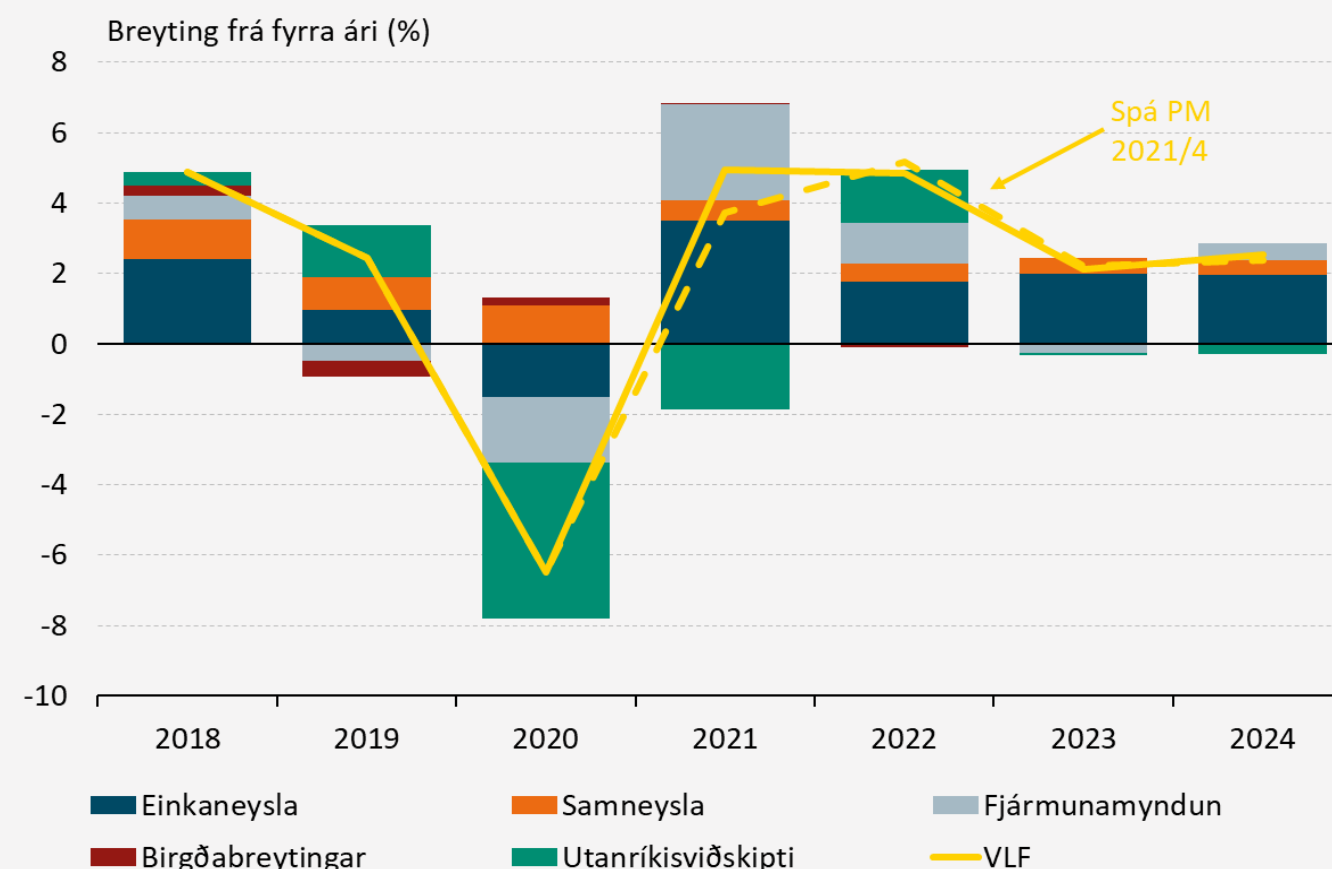
Kröftugur hagvöxtur í fyrra og í ár

- Þrátt fyrir að hægt hafi á vexti umsvifa í desember virðist hagvöxtur á Q4 hafa verið töluvert meiri en spáð var í PM 2021/4 ...
- ... vegur á móti heldur hægari vexti á Q1-Q3: hagvöxtur á árinu í heild því 4,9% ... 1 prósentu meiri vöxtur en áður var spáð
- Í ár er hins vegar spáð lítillega minni vexti (4,8% í stað 5,1%) – endurspeglar bæði vöxt frá hærri grunni og bakslag á Q1

Þjóðhagsreikningar á fyrstu þremur fjórðungum 2021

Hagvöxtur og framlag undirliða 2018-2024¹

1. Grunnspá Seðlabankans 2021-2024. Brotalína sýnir spá frá PM 2021/4.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

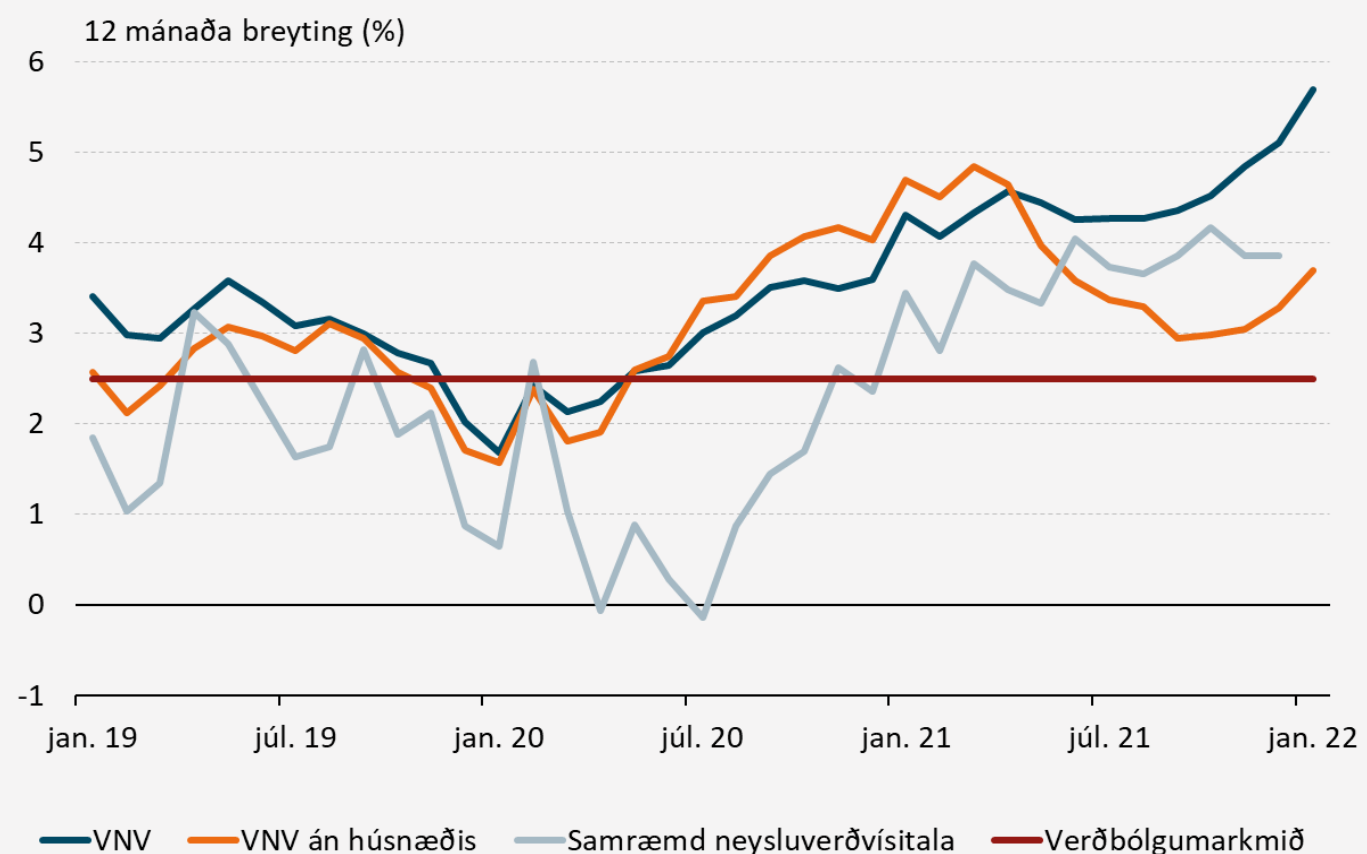
Verðbólga

Verðbólga eykst mikið – sú mesta í næstum áratug

- Verðbólga fór yfir 5% í desember í fyrsta sinn síðan í júní 2012 og jókst í 5,7% í janúar – mesta verðbólga í næstum áratug
- Verðbólga án húsnæðisliðar hefur að sama skapi aukist og var 3,7% í janúar (og HICP var 3,9% í desember)
- Undirliggjandi verðbólga hefur einnig aukist og mælist yfir 4% á alla mælikvarða (4,4% miðað við meðaltal 5 mælikvarða)

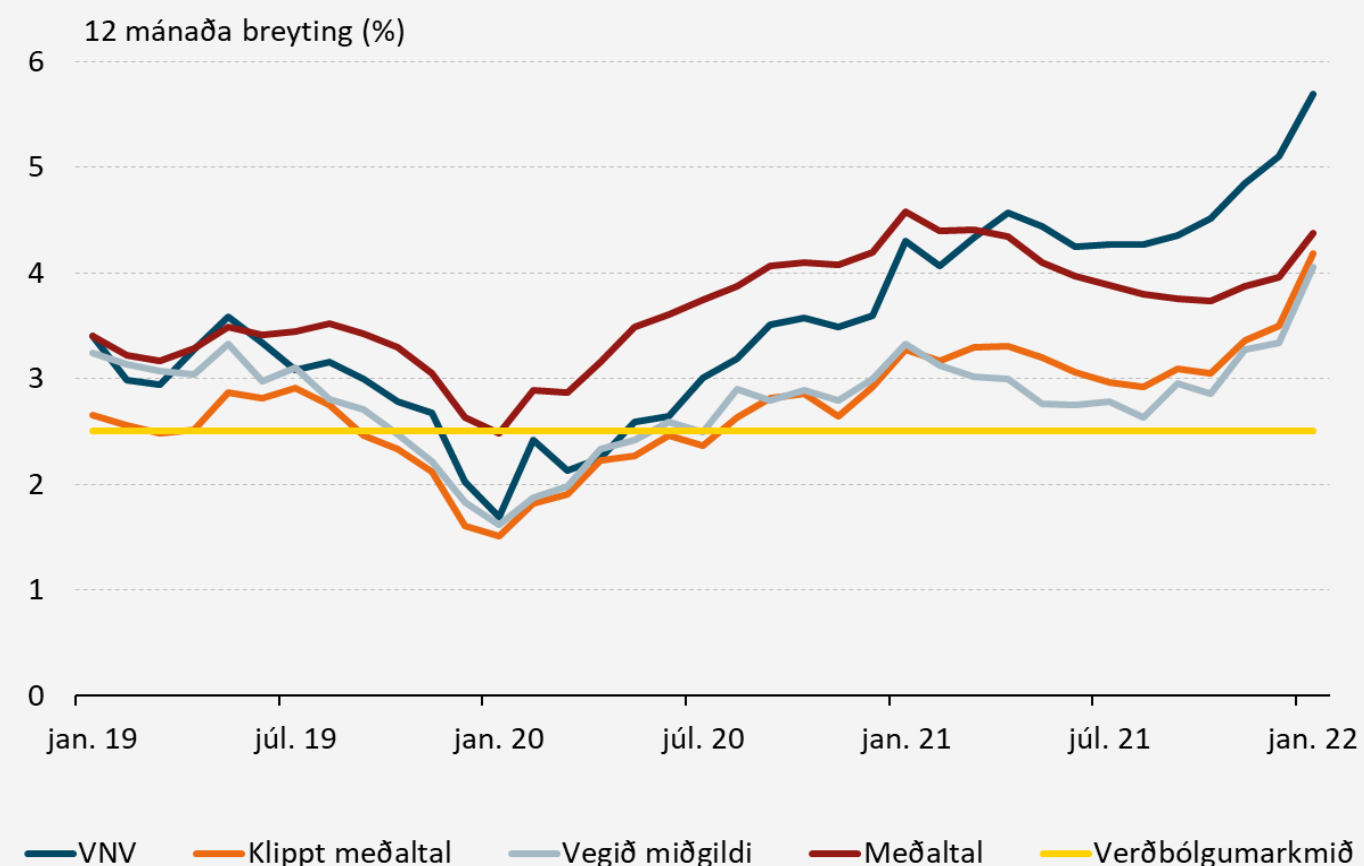
Verðbólga á ýmsa mælikvarða

Janúar 2019 - janúar 2022

Mæld og undirliggjandi verðbólga¹

Janúar 2019 - janúar 2022

1. Við útreikning á klipptu meðaltali er þeim undirliðum sem breytast mest í einstaka mánuðum sleppt en vegið miðgildi mælir miðgildi verðbreytinga allra undirliða VNV. Meðaltalið sýnir meðaltal 5 ólíkra mælikvarða (kjarnavísitala 3 án óbeinna skatta, klippt meðaltal, vegið miðgildi, kvikt þáttalíkan og sameiginlegur þáttur VNV).

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

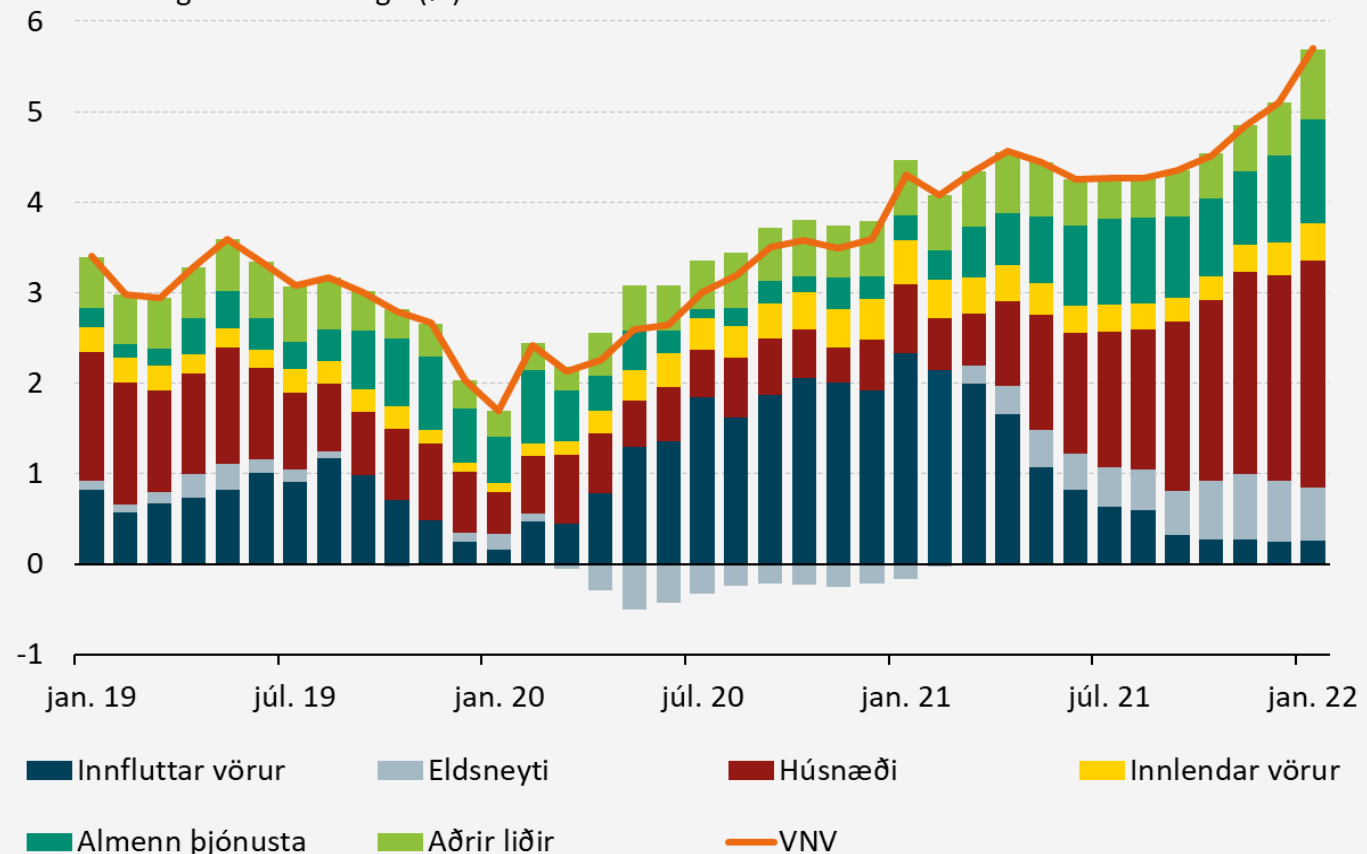
Húsnæðisliður vegur þungt en aðrir liðir hækka líka

- Sem fyrr vegur hækkan húsnæðisliðar þungt: skýrir tæplega helming ársverðbólgu en aðrir liðir hafa einnig hækkað nokkuð ...
- ... t.d. hefur verð innlendrar vöru hækkað um 5,1% milli ára og verð almennrar þjónustu um 4,9%
- Hlutfall undirliða sem hækka milli ára hefur einnig farið hækkanandi og er komið nokkuð yfir sögulegt meðaltal

Undirliðir verðbólgu¹

Janúar 2019 - janúar 2022

Fraglag til ársverðbólgu (%)

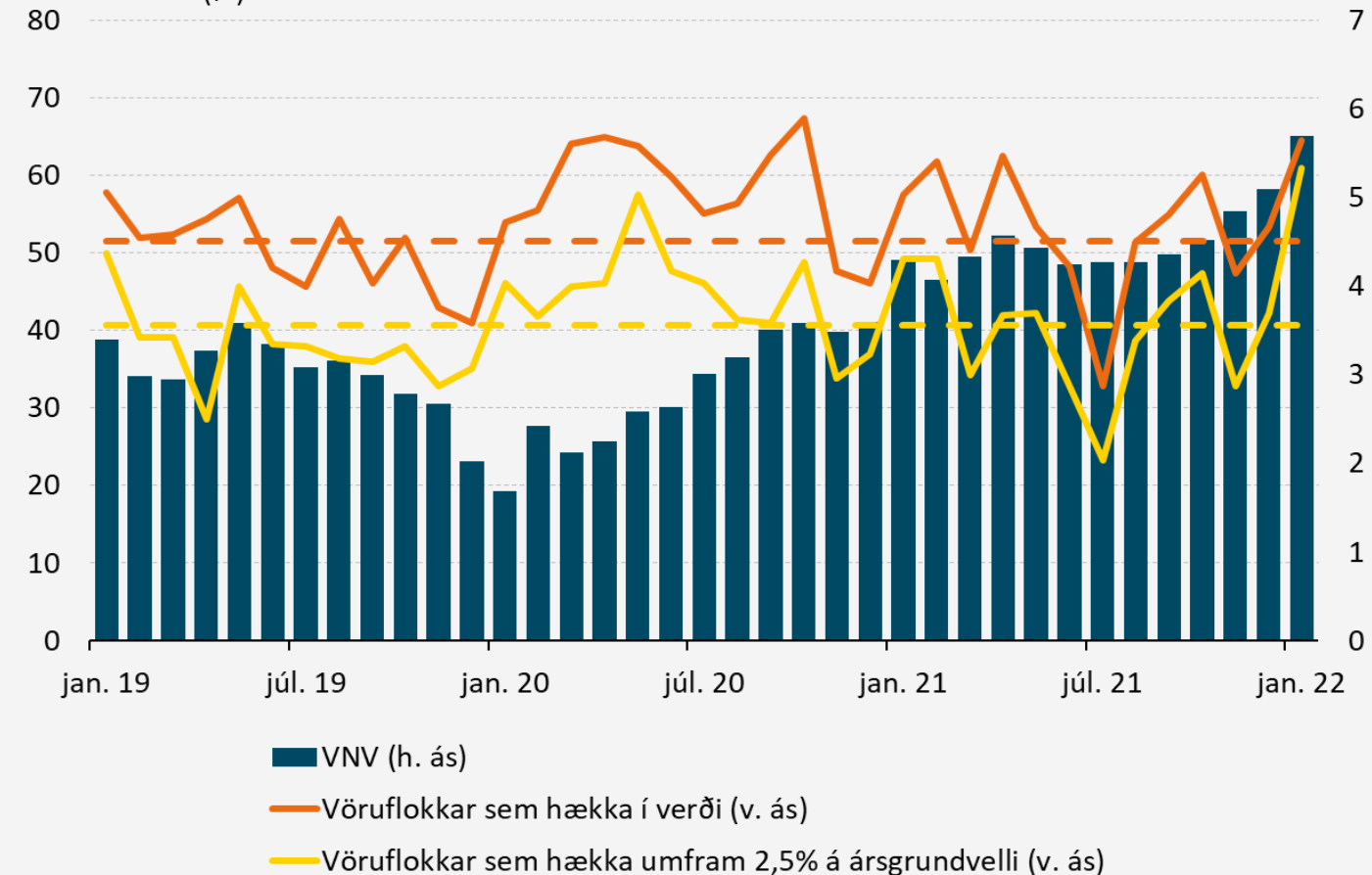

Dreifing verðhækkana vísitölu neysluverðs²

Janúar 2019 - janúar 2022

Hlutfall (%)

12 mánaða breyting (%)

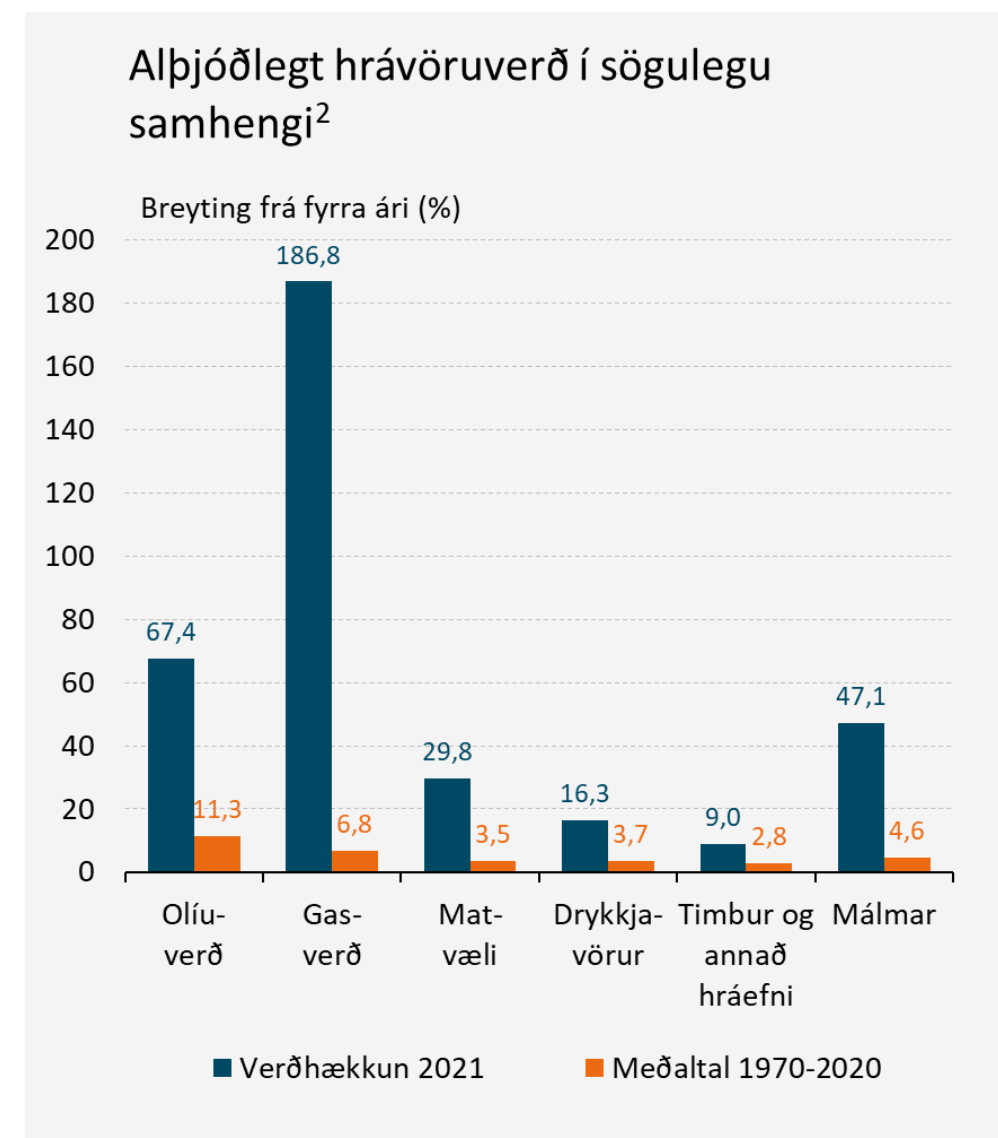
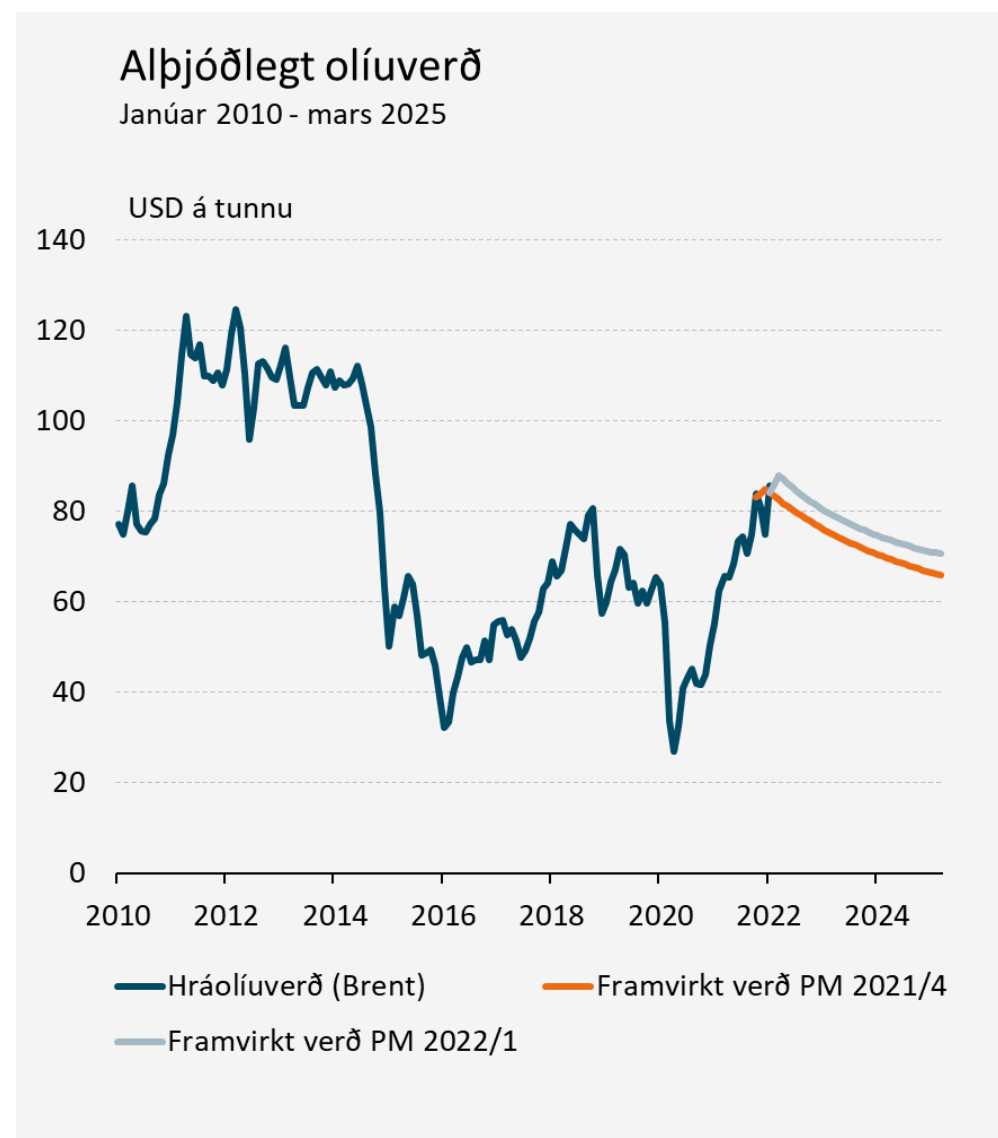
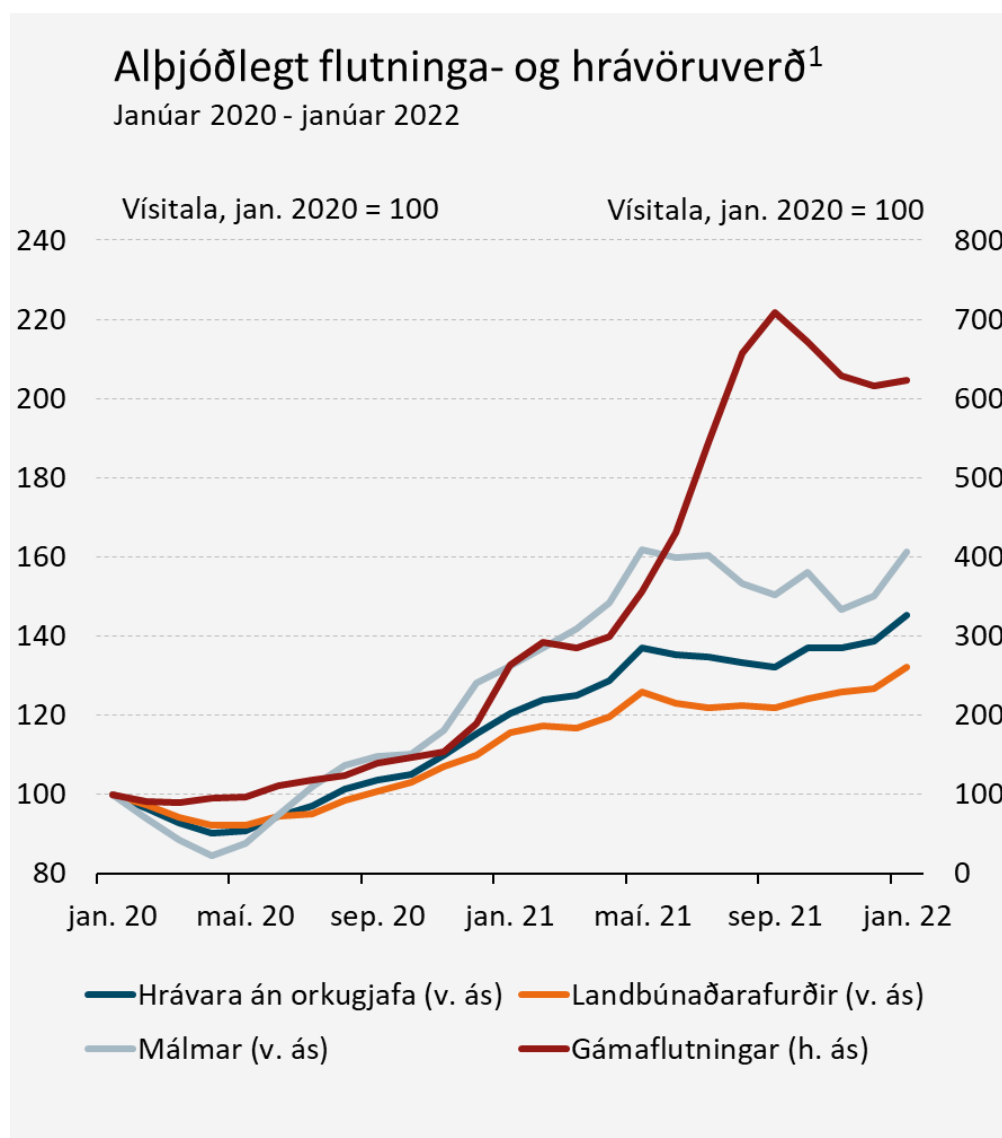

1. Innfluttar vörur án áfengis, tóbaks og eldsneytis og innlendar vörur án búvöru og grænmetis. 2. Brotalínur sýna meðaltal yfir tímabilið jan. 2008 til jan. 2022.

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Miklar hækkanir alþjóðlegs hrávöruverðs ...

- Flutningskostnaður hefur hækkað mikið en er byrjaður að lækka ... annað hrávöruverð hefur haldið áfram að hækka en hægar
- Sögulega miklar hækkanir fjölda hráefna: mesta verðhækkun olíu, matvæla og drykkjavöru frá miðjum áttunda áratug síðustu aldar og mesta árshækkun gasverðs frá upphafi mælinga árið 1960

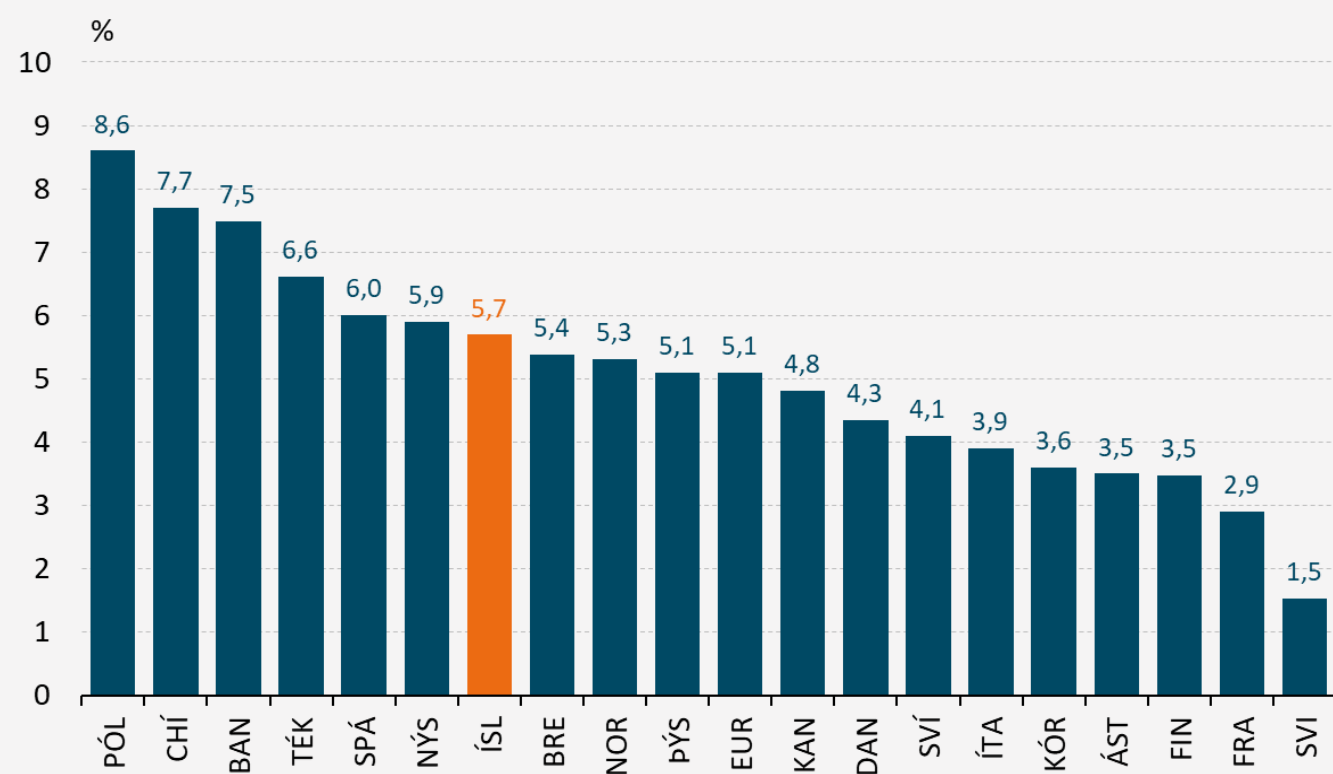

1. Landbúnaðarafurðir skiptast í matvæli (62%), drykkjavörur (13%) og hráefni (25%). Verðvísitala gámaflutninga er Freightos Global Container Index. Gögn til og með 28. janúar 2022. Olíuverð er meðalverð á hráolíu á heimsmarkaði í Bandaríkjadöllum. Gasverð er vegið meðalverð á gasi í Bandaríkjunum, Evrópu og Japan.
 Heimildir: Alþjóðabankinn, Freightos Limited, Hagstofa Íslands, Refinitiv, Seðlabanki Íslands.

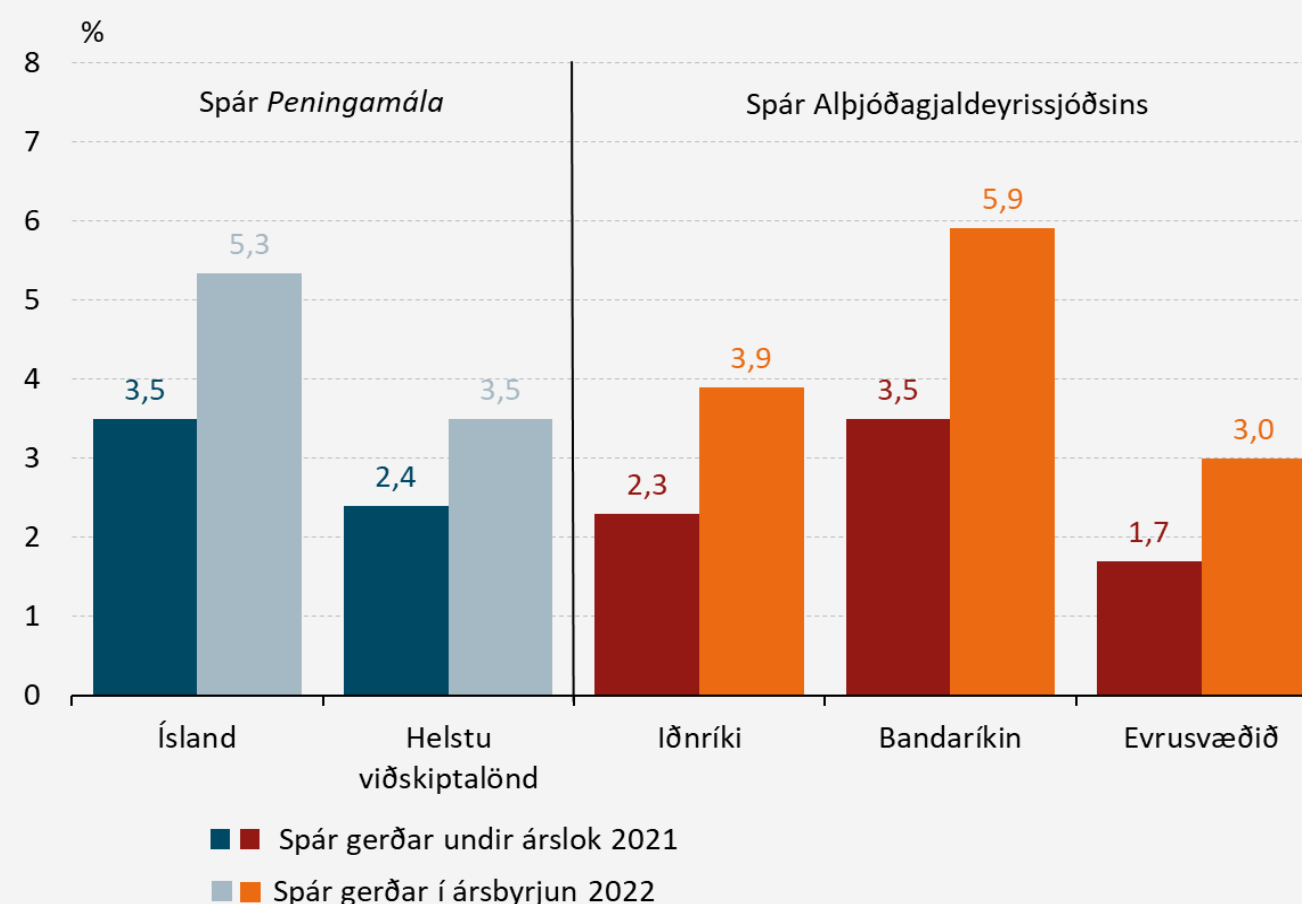
... og alþjóðleg verðbólga eykst langt umfram spár

- Verðbólga hefur því aukist hratt um allan heim: komin í 7,5% í Bandaríkjunum (mesta verðbólga þar í 4 áratugi), um 5% á evrusvæðinu og í Þýskalandi (mesta verðbólga þar í 3 áratugi) ... og verðbólguhorfur hafa því versnað mikið og hratt
- Hér hefur spá um verðbólgu í ár verið færð upp um 1,8 prósentu sem er svipað og að meðaltali í iðnríkjum almennt (1,6 prósentu)

Alþjóðleg verðbólga¹

Breyting á verðbólguþáttum fyrir árið 2022²

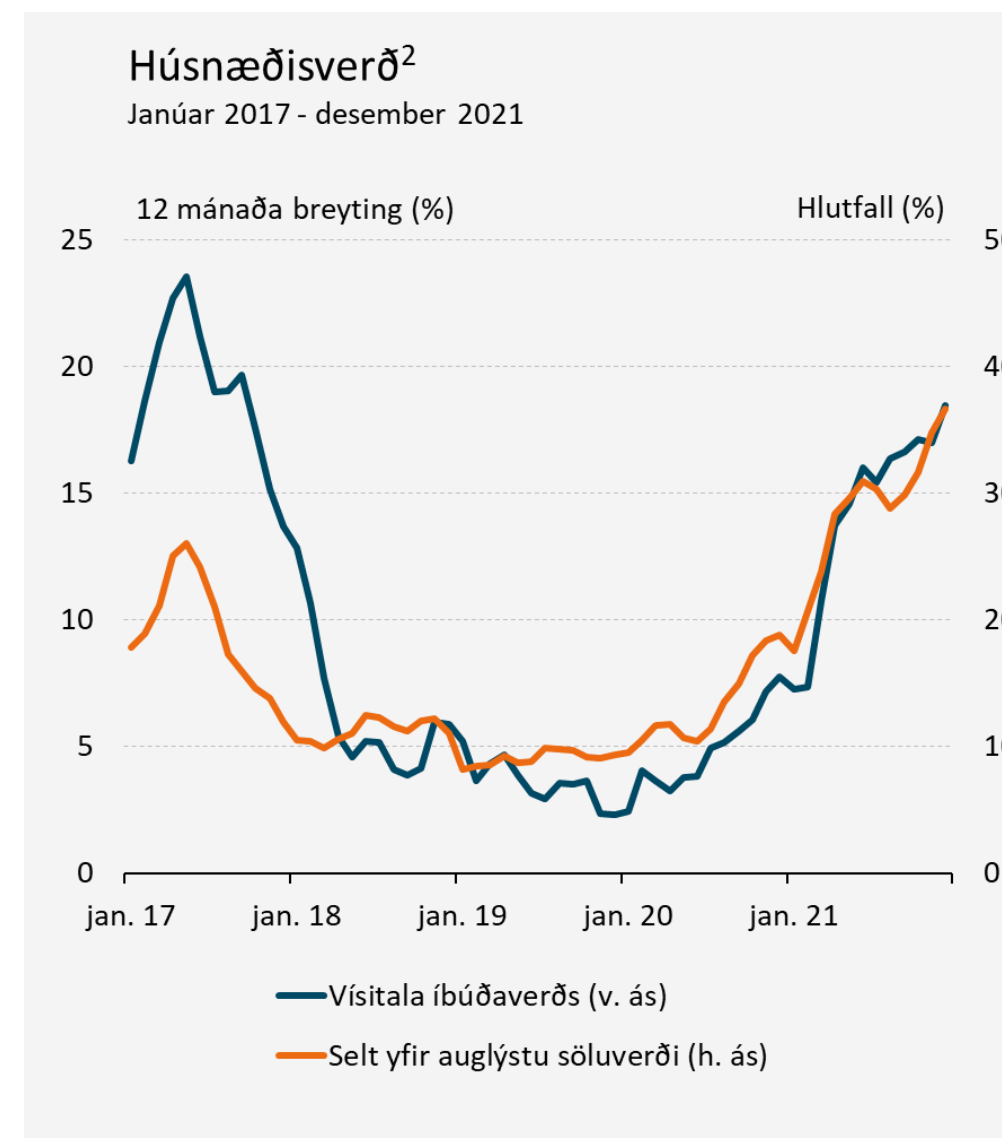
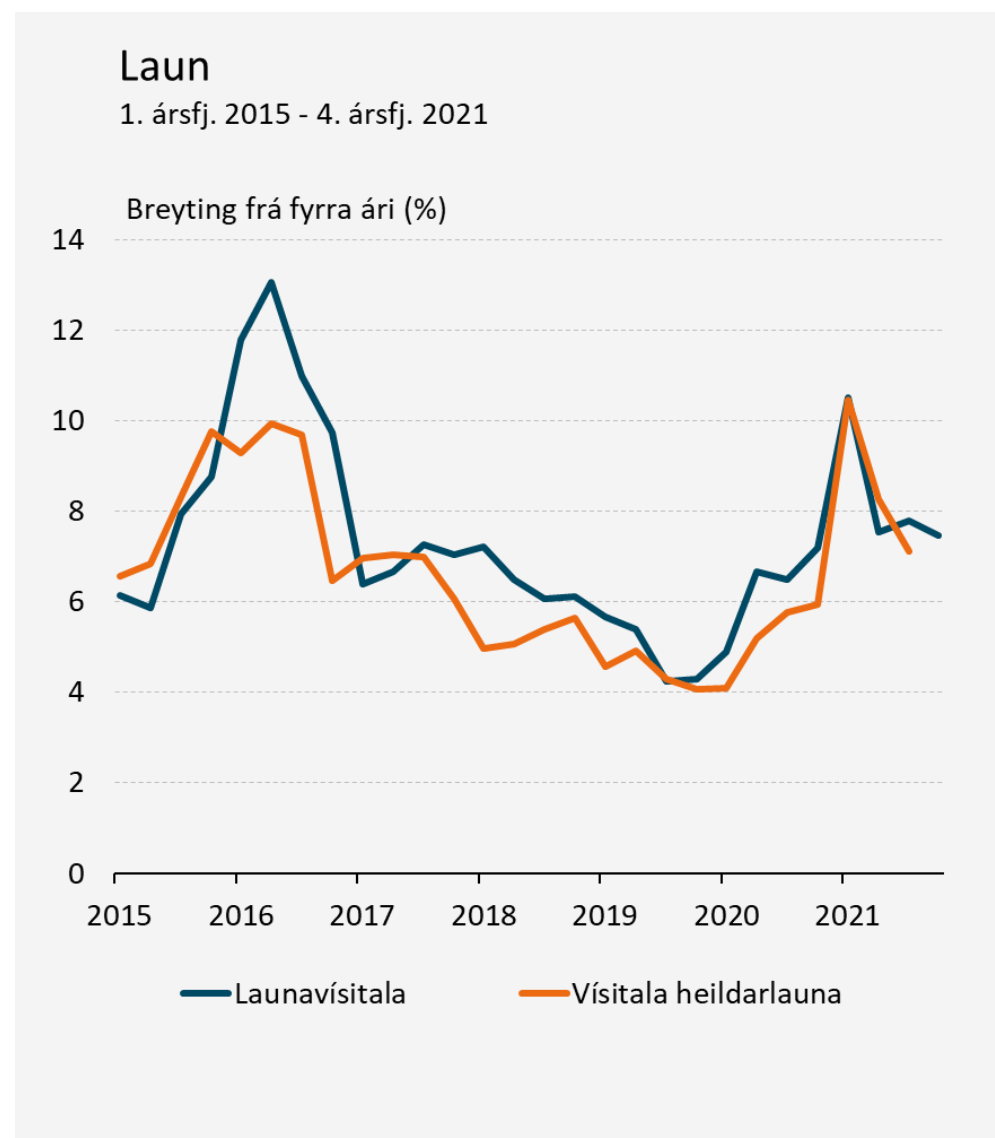

1. Nýjasta mæling ársverðbólgu. 2. Verðbólguþáttur PM 2021/4 og PM 2022/1 annars vegar og spár World Economic Outlook október 2021 og janúar 2022 hins vegar.

Heimildir: Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn, Refinitiv Datastream, Seðlabanki Íslands.

Einnig innlendar hækkunarir en hærri ISK vegur á móti

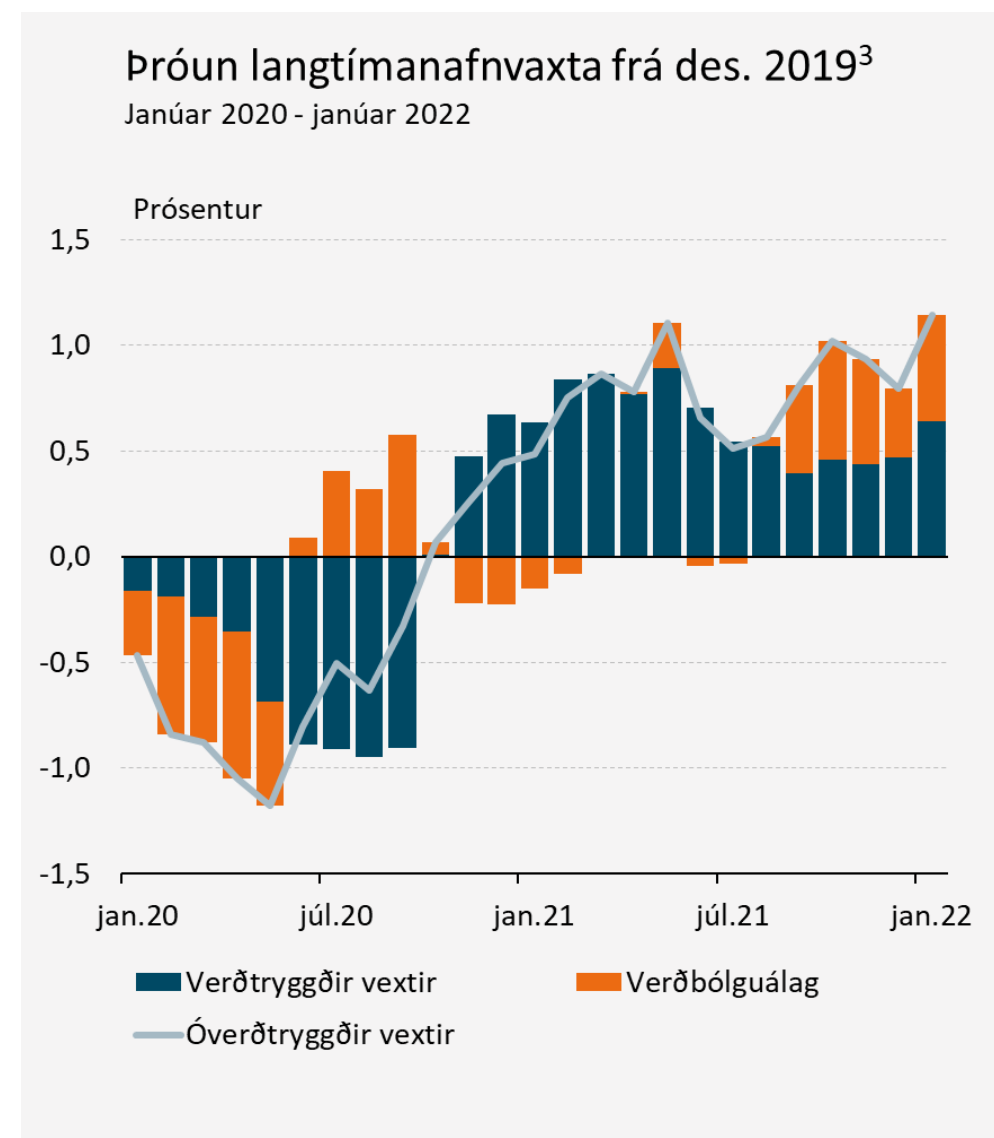
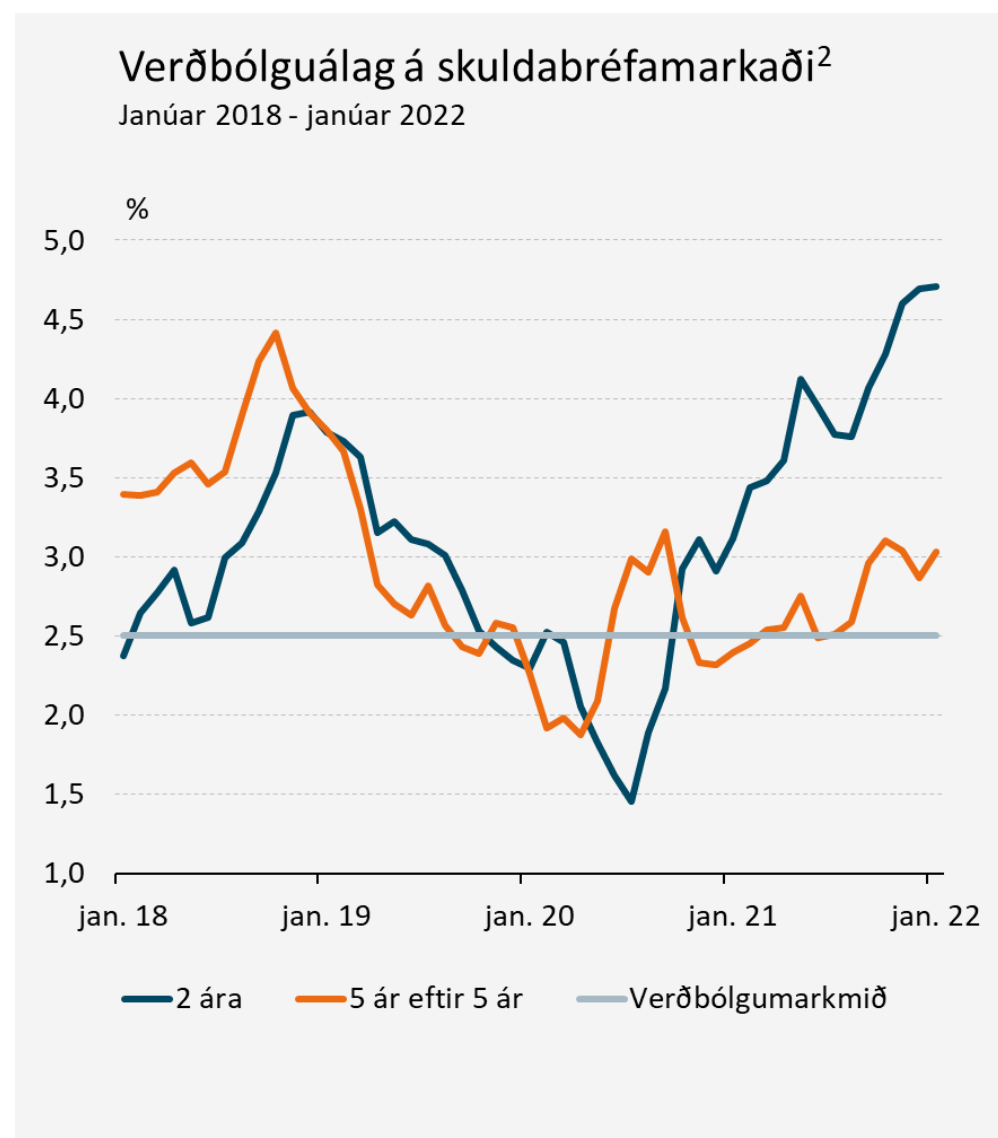
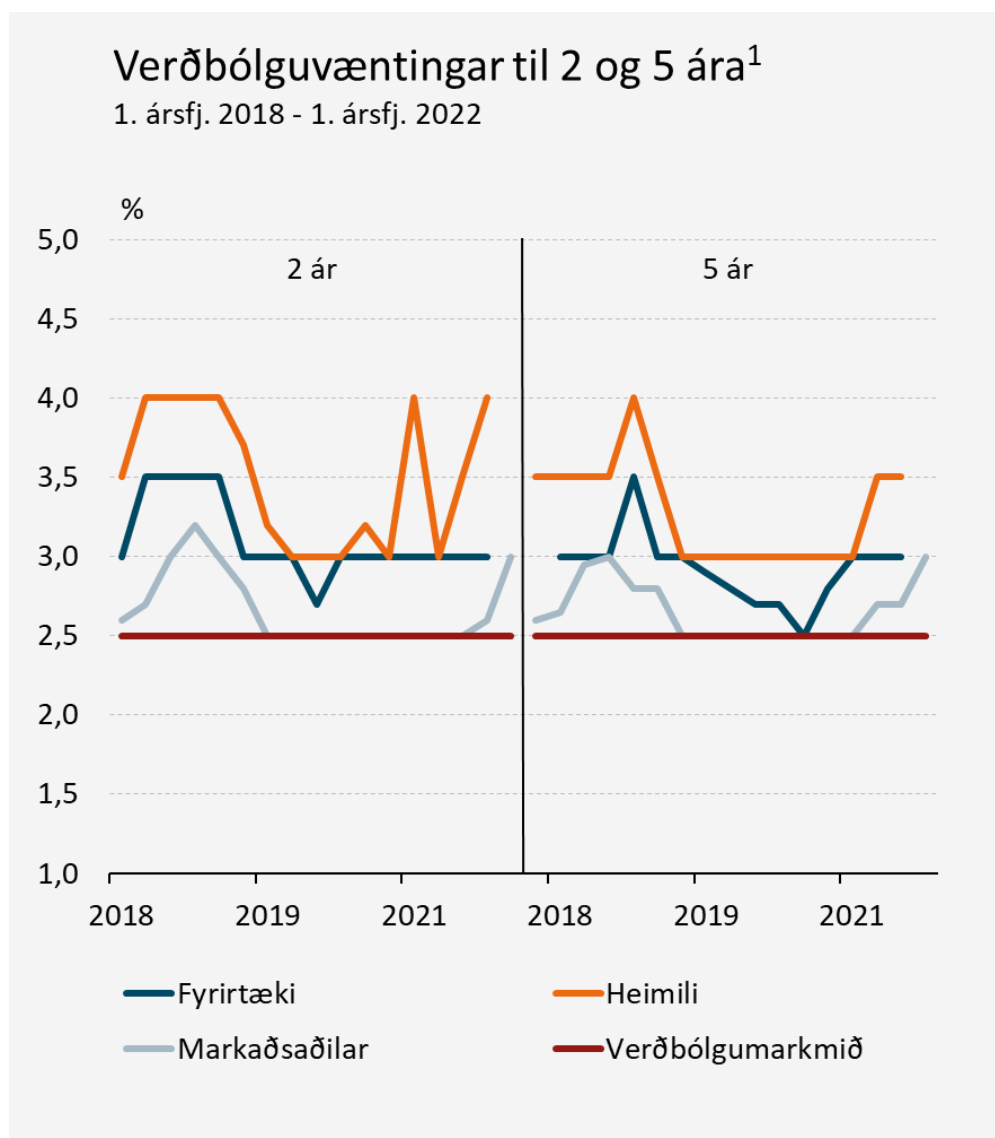
- Á móti miklum verðhækkunum erlendis vegur 6% árshækkun ISK (liðlega 13% hækkun frá lágmarki í kjölfar farsóttar)
- Við bætist hins vegar töluverður innlendar verðbólguþrýstingur sem endurspeglar kröftuga eftirspurn og birtist í miklum launahækkunum og hækkun húsnæðisverðs

1. Verð erlendra gjaldmiðla í krónum (þröng viðskiptavog). 2. Húsnæðisverð á höfuðborgarsvæðinu. Hlutfall íbúða sem seldar eru yfir auglýstu söluverði af heildarfjölda íbúða á sölu. Þriggja mánaða hlaupandi meðaltal.
 Heimildir: Hagstofa Íslands, Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, Þjóðskrá Íslands, Seðlabanki Íslands.

Verðbólguvæntingar hækka á flesta mælikvarða ...

- Verðbólguvæntingar til skamms og millilangs tíma hafa hækkað á flesta mælikvarða og eru á bilinu 3-4%
- Lengri tíma væntingar hafa auk þess hækkað og í fyrsta skipti síðan 2019 eru 10-ára væntingar markaðsaðila yfir markmiði
- Verðbólguálagið hefur einnig hækkað og er 5-ár/5-ár álagið aftur komið í 3% – sem endurspeglast í hækkun langtímavaxta

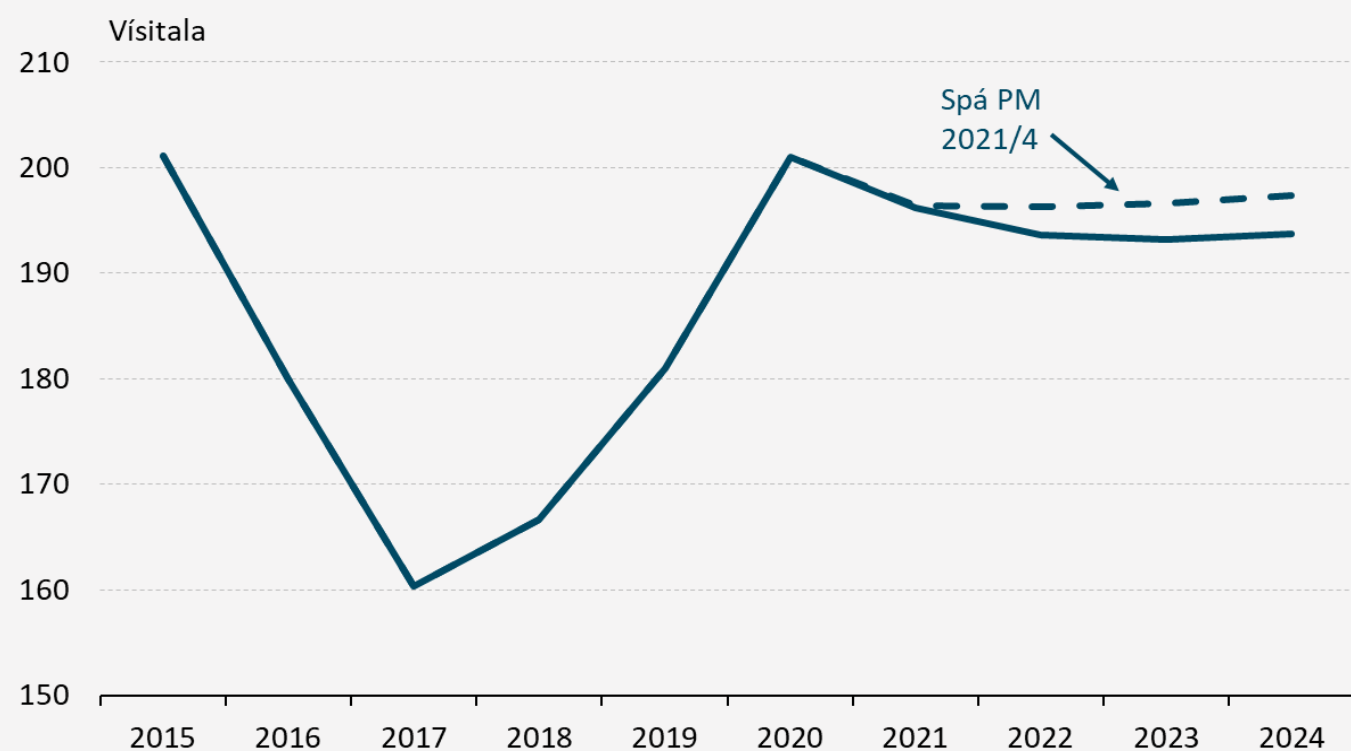
1. Kannanir Gallup á verðbólguvæntingum heimila og fyrirtækja og Seðlabankans á verðbólguvæntingum markaðsaðila. Miðgildi svara. 2. Meðaltal mánaða. 3. Uppsöfnuð breyting ávöxtunarkröfu óverðtryggðra langtíma (5 ár eftir 5 ár) ríkisskuldabréfa (út frá eingreiðsluferlum metnum með aðferð Nelson-Siegel) frá desember 2019 og framlag samsvarandi breytinga ávöxtunarkröfu verðtryggðra skuldabréfa og verðbólguálags. Meðaltal mánaða.

Heimildir: Gallup, Seðlabanki Íslands.

... og verðbólguhorfur versna verulega

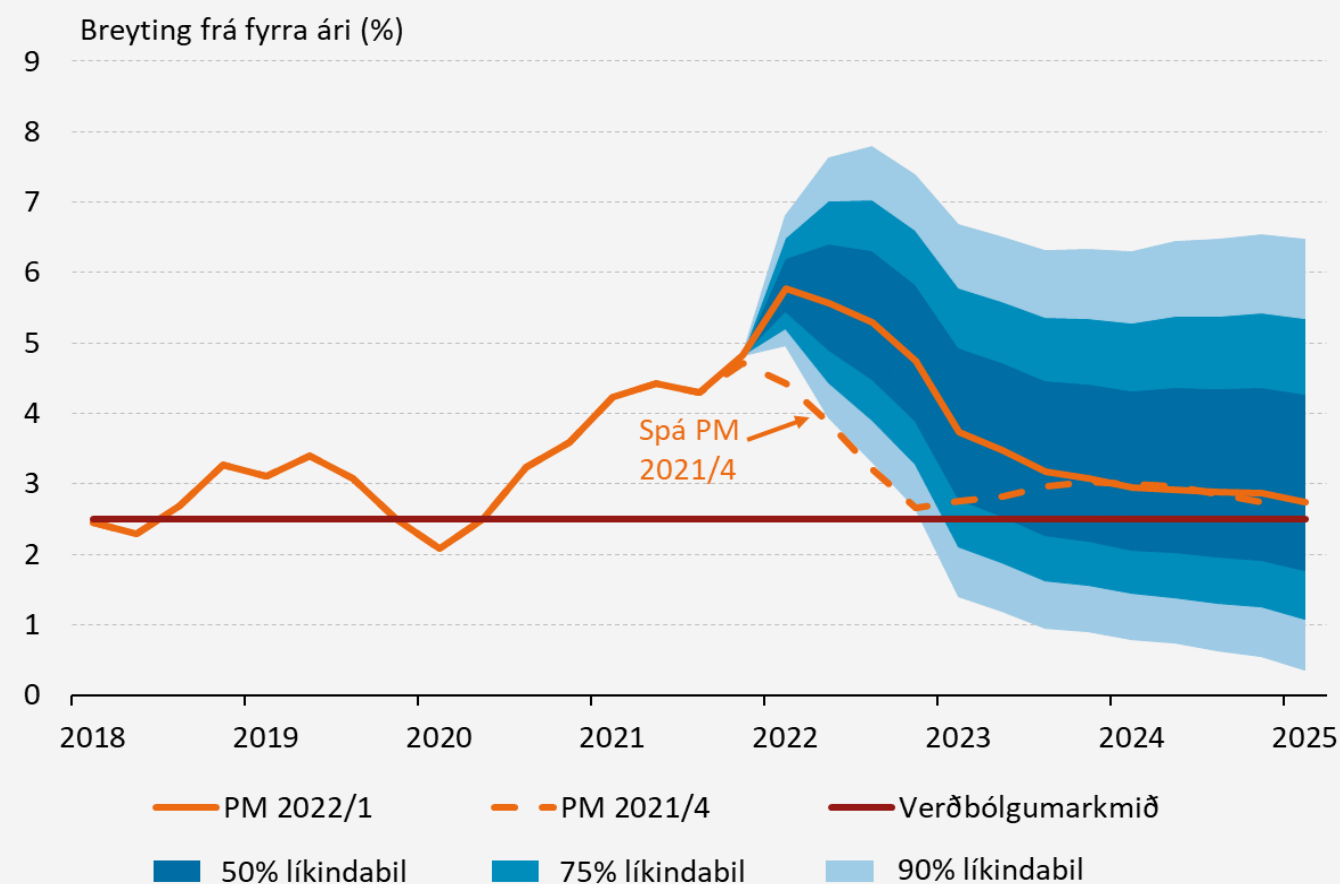
- Verðbólguhorfur hafa versnað verulega þrátt fyrir að gert sé ráð fyrir hærra gengi ISK en í PM 2021/4
- Talið að hún aukist úr 4,8% á Q4/2021 í 5,8% á Q1 og verði yfir 5% fram eftir ári og fari ekki undir 4% fyrr en á næsta ári og 3% fyrr en á seinni hluta spátímans – endurspeglar kröftugri efnahagsbata, þrálátari hækkun húsnæðisverðs og meiri innflutta verðbólgu

Gengi krónunnar 2015-2024¹

Verðbólguþá og óvissumat

1. ársfj. 2018 - 1. ársfj. 2025

1. Þröng viðskiptavog. Grunnspá Seðlabankans 2022-2024. Brotalína sýnir spá frá PM 2021/4.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Peningamál í hnotskurn

Alþjóðlegum efnahagsbata vindur fram en bakslag vegna fjölgunar smita

Framleiðslu-
hnökrar
dragbítur á
efnahagsbata
og hækka verð

Meiri hagvöxtur
í fyrra en áður
áætlað en lítið
breyttar horfur
á spátímanum

Mikil fjölgun
starfa undir lok
árs og slakinn í
þjóðarbúinu
virðist horfinn

Mesta verð-
bólga í áratug
og horfur fram
á næsta ár
versna verulega

Efnahagshorfur
háðar mikilli
óvissu – ekki
síst verðbólgu-
horfur

Ritið í heild

Kynning aðalhogfræðings

Power Point myndir

Myndagögn

Tíst

Facebook